Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

Si tabule testamenti extabunt

urn:nbn:de:bsz:31-319543

Visual Library

ut.l.contraria.ꝛ ita intelligo.l.ſeruus.ſ.e.ti.

q **Votiens.** ℂIn text. ibi cepit.ſ.poſt ratibabitionẽ. ℂOp.de.l.ſi quis alicui.ſ.ð acqui.here. So. hic habuit ratum antequam in furorem incideret.ꝛ hoc quod dicit ratum habuiſſe intelligo de iure: quia valet ratibabitio.

ℂSi tabule teſtamenti extabunt. Rubrica.

ℂCirca rubricam glo.querit tres queſtiones. primo in quo differt iſte titulus a titulo ſi ta.te. nulle extabunt. Secũdo que ſint cõmunia ꝛ in quibus conuenit bo.poſ.ſm ta.ꝛ contra tabu. Tertio que ſunt illa in quibus differt bon. poſ. contra ta.a bo.poſ.ſm ta.dic ut in gl.

b **Eredi.** No.ꝙ non poteſt dici ꝓprie ſcriptum quod ſenſu percipit. ſed oculiſ debet videri. Siſe in l.i.circa princi.ſ.de his que in te.delẽ.quod facit ad dictũ teſtis qui reddit rationẽ ꝑ credit.quia non valet. ſed deberet dicere: quia vidit vel audiuit. uel ꝑ aliquẽ ſenſũ corporeũ.facit.l.qui in teſtõ in fin. ſ.de teſta.ꝛ per Inno.in.c.cũ cãm.ex de teſti. Scðo no.ꝙ ſufficit inſtrm non eſſe cãcellatum nec vitiatũ tpe quo producit in iudicio.ꝛ iõ licz poſtea reperiat vitiatũ non vitiet:ut hic.ꝛ iõ ſi repiret in libro notarij talis ꝓduxit iſtrm nõ cãcellatũ: nec vitiatũ ſi poſtea reperiat cancellatũ non nocet[a]: quia ſufficit fidẽ imponi chartule in initio:ut.C.de fide iſtru.l.vl.qõ tene mẽti. ℂOp.ꝙ ſi deletũ eſt teſtm non def bo.poſ. ut l.neceſſariũ.C.ð teſta.vbi no.ꝙ ſufficit teſtm extare tempore mortis. So.hic in cõſulto fuit deletũ.ibi vero cõſulto:ut plene no.in.l.i.de hiſ q̃ in te.delẽ. ℂItẽ op.de.l.i.§.ſed ſi legi.ꝛ.§.i.ſ. de his que in te.delẽ. So.hic q̃tũ ad bo.poſ.ſz tab.ſed q̃tũ ad legata uel ad hereditatẽ nõ ꝓcederet hec.l.quia lz teſtm ſit inconſulte deletũ legata debentur ꝛ adiri põt hereditas de iure ciuili.no.in.l.i.§.ſed cõſulto.ſ.de his q̃ i te.delẽ. ℂVltimo vide glo.que incipit.i.ex preſũptõe ibi ar.ꝫ.de co.l.ſi. So.iſta concordat. Itẽ ibi.l. error.ſed ibi fuit nomẽ heredis ſcriptũ:hic fuit omiſſum heres eſto.uel ibi q̃tũ ad aditionẽ de iure ciuili.hic quãtum ad bon.poſ.ſm ta. ut.ſ. dixi.ſed prima plus placet.

ℂDe bonoꝝ poſſeſſione furioſo infanti muto ſurdo ceco competenti. Rubrica.

ℂDixit de bo.poſ.in gener.ſed quia eſt tractaturus ð bo.poſ.in ſpecie que datur.v. perſonis hic enumeratis de primis duabus dicitur in.l. i.de alijs dicitur in.l.ſi.

f **Vrioſo.** ℂPrio ponit edictũ.ſecundo rñdet tacite obiectioni. tertio format vnã aliã.q.ꝛ eam determiat.ſcða ibi neqz ſi curator.tertia ibi quid ergo ſi curator.rõ primi dicti eſt ꝙ furioſo nõ cedit tps: niſi quia nõ põt agnoſcere. Itẽ ſubſtituto nõ currat donec excludat ſubſtitut⁹. Et ad hãc rõnez opponit hic iuriſconſultus in ſcða pte.l. ℂOppo.ꝛ videt ꝙ curator furioſi nõ poſſit agnoſcere bon.poſ.ut.j.de ſuc.edic.l.i.§.furioſi. Dicit glo.ꝙ ad cõmodũ furioſi põt:ut hẽat fructus. nõ tñ quo ad incõmodũ. ℂItẽ op. ꝙ q̃diu ẽ locus inſtitutioni ſubſtitutus nõ admittat:ut.l. q̃diu.ſ.de acqui.here. So.illud verũ:niſi inſtitutus differret adire nec ꝫ eum põt ſubuenire ꝛ ſubſtitut⁹ admittit:ſicut inſtitut⁹ ſub ꝯditione: vt.l.ij.§.ſub ꝯditiõe.j.de bo.poſ.ſm tab.ꝛ.l.ſi qs inſtituat.de heredi.inſti.ꝛ qõ ibi not. Dicit hic ꝙ ſubſtitutus cauet. Cõtra in.l.ſi.§.cũ ſatiſdat.C.de cu.fur. So.ibi de ſatiſdatiõe preſtanda a curatore quã prohibet.hic de preſtanda a ſubſtituto quã dz preſtare:ut hic.ꝛ ar.l.nõ adijcitur.ſ.de adop. ℂQuero iſta bo.poſ.q̃ dat i fanti an ſit iuris[b] uel facti. Tex.eſt ꝙ eſt iuris in l.ſi infanti.C.de iur deli.quia ei querit bo. poſ. que eſt iuris:ꝛ ad heredes ſuos tranſmittit. ℂQuero de bo.poſ.que dat furioſo an ſit iuris ul facti. Et hic gl.videt dicere ꝙ ſit facti: ut proſit ſolũ ꝙ percipiat fruct⁹:nõ ꝙ vere heres efficiatur per bo.poſ. Contrariũ no.in.l.ſi.§.ſz ſiquidẽ.ꝛ.§.tali.C.de cu.furio.ꝛ illã teneo. Tamen ſiue dicam⁹ facti ſiue iuris ſemp idẽ iuris. quia donec eſt in furor eſt bo.poſ.ſed ſi in furore decedit fingitur bo.poſ.non fuiſſe.ꝛ ad heredẽ nõ trãſmittit:ut.l.ſi.§.ſinaũt in furore.C.de cu.furio. Sz hoc fallit in caſu[c]:ut ſi eſt rogatus furioſus de reſtituendo: quia tũc eſt iure poſſeſſor.ꝛ queritur bo.poſ.que eſt iuris.ꝛ actionem tranſfert.ut.l.in fideicõmiſſi.ꝛ.l.cũ heres inſtituta.ſ.ad tre. ℂQuero de vna.q.quare per tutorẽ q̃rit bon.poſ.infanti irreuocabiliter furioſo no. Cy.in.l.ſi iſanti.C.de iure deli. Dicit ꝙ eſt ratio:quia põt reſtitui infãs. Sed hec rõ nõ placet:quia ꝛ furioſus põt reſtitui[d] ſicut infans: vt.l.marcellus.j.de fideiuſ.ꝛ ibi no. Equiparãtur eñi iſans ꝛ furioſus:ut no.i.l.ij.C.de cu.fu. ſaltem ex generali clauſula.ſi qua mihi iuſta cã eſſe videbit.facit.l.fulcini⁹.§.adeo.in ſi. qui.ex cau.in poſ.ea.quare dic ꝙ rõ eſt:quia tutor hz plus iuris i perſonã infãtis q̃ hẽat curator in ꝑſonã furioſi:quia tutela eſt ius in capite libero: ꝛc.ſed curator principaliter datur rebus:ut.l.i copulandis.C.de nup. Et ſi dicis cur curator auctoratur adulto ꝛ ei querit:ut.l.cum quidaz. C.de admi.tu. Reſpon.auctoratur ei volenti: alias non:ut.l.cum in vna.j.de appel.

m **Vtus.** ℂNonne habemuſ ꝙ perſone debent regi cõſilio tutorũ uel curatorũ:ut i rubrica. ſ.de cu.furi.ꝛ in.l.ij.eo.ti.ꝛ.§.ſed ꝛ mẽtecapt. inſti.de cura.quõ ergo iſte ꝑſone q̃ hic enumerant pñt agnoſcere bonoꝝ poſſeſſionẽ ſine ꝯſilio curatoꝝ. Nos habem⁹ tex.qui declarat hoc optime.ſ.ad tre.l.ſeruo.§.ſi pupillo.naz ſi iſte ꝑſone non itelligunt id quod agit.tunc aſſimilant furioſo[f].ꝛ nihil pñt agere ſine curator. Si vero itelligunt id qõ agit:tũc pñt talia facere ſine curatore:ut ibi dicit illa no.l. ℂSed quero qualiter probat quẽ eſſe ſurdũ mutũ uel cecuz. rõ dubitãdi eſt:quia iſta verba furioſus uel demens ſunt negatiua ꝛ priuatiua.ꝛ negatiua nõ põt ꝓbari:ut.l.actor.C.de ꝓba. Videte i furioſo colligit ex ſermonibus ſuis an ſit furioſus[g]. vt.l.quidã in ſuo.ſ.de ꝯdi.inſti.ꝛ.l. is qui.ſ.ð tuto.ꝛ cu.da.ab his. Idẽ in prodigo.nam ꝓdigus iudicat ex actibus:ut.d.l.is qui.i ſi.ſ.ð tu. ꝛ cu.da.ab his.ꝛ.l.i.de cu.fur. Eodẽ mõ i muto:quia ex actib⁹ qs iudicat mut⁹.nã dicit teſtiſ ꝙ talis non loquebat ꝟba articulata: ſed nutu ꝛ actib⁹:quia ſignis petebat qõ volebat ar.predictaꝝ legũ. Idẽ dico i ſurdo:qa dicit teſtis ꝙ tal ñ itelligebat ad vocẽ.ꝛ nil auditu ꝑcipiebat ſz ꝑ pũcta uel aliq̃ ſigna. Idẽ ẽt dico ð ceco: qa cecitas ꝓbabit ꝑ uiſũ:qa dicẽ teſtis ꝙ tal hẽbat

ℂSi tabuteſta. exta. Rubrica.
a Eredi.ſi nocz Si repit in libro notarij talis produxit inſtrumẽtuz nõ cãcellatũ non nocet.ꝛ við bal.i.l.ſiue in ſi.ꝛ i.l.noſtrã.i.iij. colum.C.ð teſta.ꝛ in.l.geſta.in fin.de re iudi.

ℂDe bon.poſ.fu.inſã.mu.ꝛc.Ru.
b Vrioſo. an ſit iuris. An iſte bo.poſſ.ſint fci vel iur. adde qð no.ꝑ bal.in ru.C.q admit.i.iij.q.ꝛ melius in.l.infantis.eo.tiu.
c ℂFallit in caſu. Idẽ in caſu qñ hz ſubſtitutum exẽplarẽ:qz ꝓp hãc bo.poſ.ꝯfirmat ſubſti.exemplaris ſcðm bar.ꝛ doc.i l.ex fcõ.i ꝟ.viij.ꝛ vl.de vulg.ꝛ pu.
d ℂPõt reſtitui. An furioſuſ poſſit reſtitui i integruz aduerſus bo.poſ. adde bal.i.l.ſi iſãti.C.q.admi.
e Vt⁹. m vide bal.i l.i.in ꝑn.iij.col.de ꝟbo.ob. An mutus ꝛ ſurd⁹ poſſit donare.vide bal.in.l.iure mili.C.de teſt.mili.
f ℂAſſimilãtur furioſo. Adð quod idẽ tz bart.i l.mutũ.ſ.ð acq.her.ꝛ i l.cui eoꝝ.§.fin.ſ.de poſtu.ꝛ ang.in l.ſeruo inuito.§.ſi pupillo.ad treb.ꝛ bal.ꝛ ang.ꝛ pau.de caſ.in.l.i.in ꝑn.de ꝟb.obli. lz ibi aliter bar.dixerit.ꝛ ad h vide Imo.in.l.q id qð.§.mutũ.j.ð dõa.ꝛ Imo.ꝛ roma.in.d.l.i.in princi.de verbo.obli.
g ℂAn ſit furioſus. Qualiter ꝓbetur qs mut⁹ cecus furioſuſ vel ſurd⁹ vel ꝓdigus. ad de bar.in.l.titie codicillos.C.de codicillis.ꝛ in d.l.is q.per balð.in.l.furioſuz.C.q teſta.fa.poſ.ꝛ i rub.ſi ex fal.inſtru.ꝛ bar.ꝛ bal.in l.mutũ.ſ.ð acq.here.ꝛ gl.i.c.gõſal d⁹.vij.q.ij.ꝛ.lxxxiij.di ſti.c.legim⁹ ꝛ qũo notari⁹ faciẽs inſtrumñtũ muti explicet ſigna ꝛ ſenſũ. við Pe.de ãch.ꝛ alios i c.cũ apð.de ſpõſa.ꝑ bar.i.l.mutũ.de acqrẽ.here.ꝛ qð debeat teſtiſ ðponere ð actu furoris tz bar.in.l.ſi qdẽ.C.ſo.matr. Et not.ꝙ q ðtinet i carcerẽ ꝑ ꝯſanguineos ꝓſumit furioſus.l.diu⁹.ꝛ ibi bal.ſ.de offi.pñ.ꝛ vide de mõ ꝓbandi furioſum.glo.ꝛ Imo.in.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi maritus.ſo.ma.ꝛ ibi do.alexã.ꝛ ad ꝓbãdũ mutũ ꝛ ſurdũ.við imo.i.l.i.§.ſi.de verb.obli.